

agyan golyót keresztül röpitni? Mire valók nekünk szegény ördögöknek a' szem, fül 's érzékek, ha nem lehet látnunk, hallanunk és éldelnünk? — Illy életbe üssön a' csattogó —“

„Csendesen, immenstädti — inté a' zabolátlant, — illy pogány átkozódással nem könnyitesz sorsodon. Igaz, hogy keserves a' koplás; de hát ki tehet ellene?“

„„Én tudnék módot — vágott szavamba az augsburgi kis Lipold, sokat jelentő tekintettel — ha különben gyávák nem lesztek tanácsomat követni.““

„Csak ki vele!“ — riadánk közösen.

„„Tegyünk a' lotteriába — monda kémlő 's átszegző tekintettel. — Augsburgban árultatnak a' sorsjegyek; egy tönkre jutott kereskedő csak minapában lön ott a' lotteria által ismét gazdaggá. Ha a' teremő különben javát akarja a' magunk-forma szegény legénynek, szerencsénk alapítva van.““

„Rövid ideig mindenikünk hallgatott; a' sorsjáték akkorában még igen rossz hirben állott nálunk; Jánosnak keményen megtiltá gyóntatója e' játékot. És a' keletkező remény végre még is ur lön az ész fölött, 's egyhangúlag megegyezénk.““

„„Tételpénzre föltöröm takarékpénztáromat — szállt az indítványozó. — Négy számot teszünk, melyeket Siegbertnek kell hozni. A' fizciónak több szerencséje van, mint nekünk mindnyájunknak.““

„Mindannyian a' nevezettre tekinték, ki szokásként magába mélyedve ült. — „„Legyen minden tetszések szerint — felelt a' felszólított — ámbár úgy rémlik, mintha a' sorsnak e' kis kedvezésére egy igen borús éj következne. — És a' nyereményen osztotni akartok?““

„Igen, osztakozni — riadánk mindnyájan olly vigan, mintha a' halom-arany már előttünk csillogott volna.“

(*Vége következik.*)

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Az agteleki barlang.

(Levél-töredék.)

Szeretett barátom! Augusztus 22-én L. gróf 's nője társaságában Feledről hajnali négy órakor megindultunk, az agteleki barlangot megvizsgálandók. Azon érzelmet, melly rendkívüli látványok után sovárgó keblemet elárasztá, midőn ez óriási üregbe léptem, leecsetelni lehetlen. Mit láttam, mit éreztem ekkor, csak villám-szárnyakon lebegő költői képzeleted képes elérni. Ah Pepim! szerettem volna e' dicső perczet veled megosztani, melly fogékony kebledet bizonyára magasztos lelkesedésbe hozandotta, 's phantasiádnak gazdag élmény

nyújtandott volna; de minthogy ezt tehetni nem vala hatalmamban, jónak vélem: mi hamarjába eszembe jut, elheszélni, tudás-vágyadat némileg kielégítendő.

E' természeti-csuda Gömör és Torna vármegye között, a' eselényi hegy kelet-éjszaki sarkában, A g t e l e k nevű falutól negyed órányi távolságra fekszik. Mi nagyságát illeti, az egész földalatti üreg hossza, minden mellék-ágakat ide értvén, 4188 öl. A' rég ismertt ág, melyet 1801-ben R a i s z megmért, 850 öl; az új fő ág, melyet V a s I m r e fedezett-föl 1825-ben, 2211; a' mellék-ágak együtt véve 1127 ölnyi térséget foglalnak. — Szélessége és magassága igen változó; néhol olly keskeny, hogy csak egy ember mehet a' fáklyás kalauz után, 's olly alacsony, hogy hajolva kell lépni, nehogy főtörés következék; ellenben máshol olly széles, hogy a' szövétnekes vezető alig látható, 's olly magas, hogy a' legnagyobb torony is elérne alatta. Ebből magyarázható, hogy boltozata sem egyenlő, mert itt szép goth iveket képez, míg amott egészen lapos, vagy iszonyú kötőmegek függnek-le a' bámuló vándorra. Valamint szélessége és magassága változik, ugy padozatja is egyenetlen: mert néhol kövecs, máshol csepkőből a' legsimább terem pallóhoz hasonlít; míg távolabb sárban és vízben kell a' vizsgálónak lábát áztatnia, vagy meredek sziklákat mászni, hogy a' természet remek-csudáját 's megfoghatlan működését bámulhassa. — Még azt kell megjegyeznem, hogy az üreg minden részének, 's e' részekben találtató minden jelesebb tárgynak tulajdon neve van. Nevezet szerint, a' régi ág, az új ág; — amabban: a' nagy templom, nagy terem, Diana temploma, Maria hegye, zsidó-templom, viasz-utsza; — emebben: a' nagy üreg, Olümp, Vasvára, ravasztyuk, sirbolt, világító torony, 's a' pokol, nevezetesebb helyek. A' mellék-ágak ezek: a' csontház, rókalyuk, denevérbarang, paradicsom, 's bűdöstói ismeretlen ág; ebből jó az egyik, 's a' csontháztól a' másik folyó, melly a' régi ágban egyesülvén, az egész üreget végig futja, 's Torna vármegyében J ó z s e f f ő n él a' hegyből kiomlik; ennek mélysége néhol térdig ér, néhol pedig majd egy ölet tesz; — itt csendesesen folydogál, míg máshol egész zugókat, 's vizeseteket képezvén, csörgő morajjal tölti-be e' földalatti tündér-országot.

Mi három fáklyás kíséretében délután egy óraker léptünk föld alá. Eleintén meredeken ereszkedénk-le, míg végre pályánk egyenesebb lön, szemeink is a' fáklyavilágot megszokván, a' tárgyak vizsgálatára alkalmasabbak lettek. Az üreg, sőt az egész hegy, eredetileg mészkő; de a' barlang boltozatja 's oldala, sőt néhol földje is majd egészen be van vonva csepkővel; néhol felülről lefelé, mint téiben házfödélről a' jégesapok, függnek, egész oszlopokat, iveket,

gyapjúzsákok, francia nadrágot, ránczos szoknyát, emberalakokat, 's más száz meg százféle képeket ábrázolván, máshol a földig lefolyva oszlopokat 's diadaliveket képezvén. De legnagyobb álmélatra gerjesztik a vizsgálót a csepegés által alulról fölfelé növekedő kövek; mert itt egész szobrok, tökélyes pyramisok, és különféle statuák találtnak. Legjelesebb: a bold. szüz, sz. Mihály, sz. János, sz. háromság, az apró szentek, 's a t. Négy óra alatt a régi ágot a csontházzal együtt megnéztük, 's két helyen az üregben talált forrásból igen jó vizet ittunk. A levegő mindenütt tiszta.

Közli V—i BRN.

HAZAI HIRLELŐ.

Neuschl József,

uj-bányai hazánkfija, mint művész.

Mindennek meg van maga ideje! — Értesítesem e' pongyola bevezetése saját montségemül szóll, és válaszul azon szép, jó és hasznos iránt résztvevő kebellet bíró barátimnak, kik hozzám írt soraikban már nehányszor szememre lobbanták, hogy Neuschl ügyében — valamint mások, ugy én is — mindekkorig mit sem tettem. — Hála! ezer hála — mondom — a' gondviselésnek! mert ha e' fiatal művésznak pártolásaül akkor mindjárt, midőn ígértem, az érdemet méltányolni tudó közönség elejébe járultam vala, nem levén maga idejében felszöllumlásom, meglehet, hogy szavam, a' pusztában kiáltóként hangzott vala el. Most azonban, midőn hazánk szívében néhány nagy érdemű férfiak a' honi művészek pártolását tüzték-ki czélul, lehetlen tovább hallgatnom; lehetlen Neuschl szép tehetségeit közelebből meg nem ismertetnem, jó szándékom remény nélküli nem lehet.

Neuschl József hazánkfija jelenleg mintegy 16 évű, sorsára nézve árva, és a' szónak legteljesebb értelmében szegény; kit Vavra uj-bányai tanácsnok ur kised korától fogva házánál tart; az, kit az egész magyar haza, de leginkább azon, a' honi művészet virágzását szívükön hordozó nagy érdemű hazafiaknak figyelmére méltatni érdemesnek tartottam, kik e' folyó évi Honművész 98-dik számában a' honi szobrászat ügyében felszöllumlani méltóztattak. — Hogy a' fiatal művésznök ügyét tehetségök szerint elősegíteni szándékozó nagylelkűek közelebbi ismerettel bírhasanak, saját tapasztalásom után, e' nyilvános lapokban következőket tartottam érdemesnek említni:

Múlt nyáron Bars megyében mulattomkor Szent Benedekről kirándulék Uj-Bányára. Szokásom szerint mulatságom minden oly helyen, hova először jövök, a' ritkaság szemlélése és felkutatása. Megvallom, hogy egészen ismeretlen levén, csaknem elégedetlenül tértem vissza Uj-Bányáról; midőn azonban illy helyzetben füvel fával kívánék ismeretséget szerezni, mint mindenhol, itt is találtam emberekre. Nem levén czéloom jelenleg többi tapasztalásomról szöllumni, egyedül azt említem, hogy csaknem arezpirulás fogott-el, midőn néhány idegen házakba, de leginkább Vavra tanácsnok urhoz bevezettetém, mivel házi rendét láttam jelenlétünkkel zavartatni. — Hozzá járult, hogy a' szláv nyelvbe, melyre itt leginkább van szükség, beavatva nem levén, czélzatomat kielégítőleg, mint egyébként szeretém, nem közölhettem. — Mind ezek mellett is a' tisztos senator ur